

REGERING VAN ARUBA

Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling,
Infrastructuur en Milieu

Onze Natuur & Ons Milieu, *op weg naar een evenwichtige toekomst*

Natuur- en Milieubeleidsnota 2018-2021

Voorwoord

Beste lezer,

Met veel genoegen bied ik, de minister belast met Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu, u de nota **'Onze Natuur en Ons Milieu, op weg naar een evenwichtige toekomst'** aan. Deze nota is opgesteld door mijn ministerie, waaronder ook de Directie Natuur en Milieu (DNM) ressorteert. De nota is het werk van een diverse groep van actoren die gedurende de verschillende bijeenkomsten hun bijdrage hebben geleverd met betrekking tot de verschillende standpunten, bezorgdheden en ideeën inzake het milieu in Aruba.

Het is evident dat er een nieuw tijdperk is aangebroken voor ons land. Een tijdperk waarin het waarborgen van het milieu en onze natuurlijke omgeving niet meer onderschikt kan zijn aan de economische ontwikkelingen. Het tijdperk is aangebroken waarin er gesproken dient te worden over de daadwerkelijke duurzame ontwikkeling van ons land en het creëren van een balans tussen enerzijds een verantwoorde ontwikkeling en anderzijds de bescherming van onze natuurlijke omgeving.

Wij staan als land voor grote uitdagingen die met de nodige daadkracht en grensoverschrijdende ambities in kansen kunnen worden getransformeerd. Zo wordt de afvalproblematiek van Aruba op integrale en professionele wijze aangepakt. Iedereen doet mee, iedereen draagt bij... Ook richten we ons op het beschermen van kwetsbare natuurlijke gebieden met een grote biodiversiteit. Ook in Aruba heeft de natuur een toekomst...

Het geven van voorlichting en het verstrekken van juiste informatie worden beschouwd als randvoorwaarden voor het behalen van onze doelstellingen. Wij willen communiceren over de beleidsvoornemens, wettelijke kaders en bestaande regelgeving, maar belangrijker nog, wij willen iedereen enthousiasmeren voor de ongekende waarde van de Arubaanse natuur.

De ambities van het ministerie zijn groot en vergen een pragmatische aanpak en lef. Voor u heeft u een beleidsnota die dynamisch van aard is. Wij willen werken op basis van concrete acties en doelstellingen die aangestuurd kunnen worden conform de behoeften van ons land. Door met elkaar in gesprek te gaan, samen te werken en een gezamenlijk doel voor ogen te houden, zullen wij onze milieu- en natuurdoelstellingen behalen.

Samen bijdragen aan de toekomst... met inbegrip van de natuur...

Otmar E. Oduber

Minister van Ruimtelijke Ontwikkeling,
Infrastructuur en Milieu

Uitgave 2018

Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu
L.G. Smith Blvd. 76
Oranjestad, Aruba

Tel: +297 528-5070

E-mail: robert.kock@gobierno.aw | gisbert.boekhoudt@dnmaruba.org

© 2018 Het Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu van Aruba. Alle rechten voorbehouden.

Ontwerp- en drukwerkbegeleiding: Pure Aruba Design

Fotografie: Directie Natuur en Milieu Aruba

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	03
Samenvatting	06
1. Onze Natuur & Ons Milieu, op weg naar een evenwichtige toekomst	08
1.1 Inleiding	08
1.2 Natuur en milieu in Aruba	09
2. Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Interne actoren	13
2.3 Externe actoren	15
3. SWOT-analyse	18
3.1 Inleiding	18
3.1.1 SWOT-analyse Afval	20
3.1.2 SWOT-analyse Habitat en Soort	22
3.1.3 SWOT-analyse Milieu en Gezondheid	24
3.1.4 SWOT-analyse Klimaatverandering	26
4. Actieplan	28
4.1 Inleiding	28
4.1.1 Actieplan Afval	29
4.1.2 Actieplan Habitat en Soort	32
4.1.3 Actieplan Milieu en Gezondheid	36
4.1.4 Actieplan Klimaatverandering	37
5. Aansluiting met de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties en Land Aruba	38
6. Tot slot	40
7. Bijlage 1: Lokale en internationale partners	42
8. Bijlage 2: Confrontatie-analyse	43

Samenvatting

Deze beleidsnota **'Onze Natuur en Ons Milieu, op weg naar een evenwichtige toekomst'** beschrijft het beleid voor wat betreft de natuur en het milieu in Aruba voor de regeerperiode 2018-2021. Deze is bedoeld als basis voor een gedegen besluitvorming en omvat duidelijke strategische doelen ten behoeve van een adequaat natuur- en milieubeleid.

De nota geeft ten eerste een globaal overzicht van de ontwikkelingen op het gebied van natuur en milieu in Aruba. Hierna volgt een toelichting op het kader waarin het beheren van de natuur en het milieu door het ministerie van Ruimtelijk Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu en de Directie Natuur en Milieu (DNM) zich afspeelt, alsook de visie en betrokken actoren. Vervolgens worden de resultaten van een SWOT-analyse en het daaruit voortvloeiende actieplan weergegeven voor vier geïdentificeerde prioriteitsthema's, namelijk; **Afval, Habitat en Soort, Milieu en Gezondheid en Klimaatverandering**. Ten slotte en ten behoeve van een geïntegreerd

duurzaam ontwikkelingsbeleid is de verbinding gemaakt met de **Sustainable Development Goals** (SDGs) van de Verenigde Naties.

In deze beleidsnota hebben het ministerie en de DNM samen met belanghebbenden prioriteiten op een rij gezet, getracht inzicht te geven in de status van het natuur- en milieubeleid in Aruba om zo een actieplan op te stellen. Het streven is om het actieplan met succes te implementeren. Deze nota is dynamisch van aard en zal worden aangepast al naar gelang de behoefte.

1. Onze Natuur & Ons Milieu, Op weg naar een evenwichtige toekomst

1.1 Inleiding

Met deze beleidsnota **'Onze Natuur en Ons Milieu, op weg naar een evenwichtige toekomst'** wordt voor de regeerperiode 2018-2021 richting gegeven aan het stimuleren van de duurzame ontwikkeling van Aruba, waarbij rekening wordt gehouden met de natuur en het milieu, zoals beschreven in het regeerprogramma **'Hunto pa Aruba'**. Hierbij wordt ook de verbinding gemaakt met de **'Sustainable Development Goals'** die door de Verenigde Naties zijn geformuleerd ten behoeve van duurzame ontwikkeling.

Voor het opstellen van deze beleidsnota is er intensief contact geweest met belangengroepen van burgers en bedrijven. In juni 2014 heeft een tweedaagse conferentie plaatsgevonden, waar de aanwezigen de prioriteitsthema's hebben aangegeven. In februari en maart 2015 hebben workshops plaatsgevonden voor de thema's die als prioriteiten zijn aangemerkt, met als doel deze uit te werken.

In februari en maart 2018 hebben stakeholdersessies plaatsgevonden, waar de prioriteitsthema's gezamenlijk zijn geanalyseerd en geactualiseerd. **Deze beleidsnota is opbouwend en ziet de sessies met belangengroepen als een sleutelinstrument voor transparante en geïnformeerde beleidsvorming.**

In het volgende hoofdstuk wordt het beleidsdomein natuur en milieu binnen de Arubaanse context toegelicht. In hoofdstuk 2 wordt de visie van het ministerie en de interne en externe actoren beschreven. In hoofdstukken 3 en 4 worden de SWOT-analyse¹ (met inbegrip van een confrontatie-analyse) van de vier prioriteitsthema's en de daaruit voortvloeiende actieplannen beschreven. In hoofdstuk 5 wordt de aansluiting met de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties toegelicht volgens de voor Aruba geldende maatstaven. Dit laatste met als doel duurzame acties in het beleid te integreren. Het laatste hoofdstuk is gewijd aan de conclusie en bevat een reflectie op de beleidsnota.

¹SWOT staat voor *Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats* (sterke punten, zwakke punten, kansen en bedreigingen).

1.2 Natuur en milieu in Aruba

Jarenlang was het handelen vanuit voornamelijk het economisch belang bepalend voor de ontwikkeling van Aruba. Er werd weinig rekening gehouden met de gevolgen voor de natuur en het milieu. Verhoging van de welvaart door het stimuleren van economische groei leek onstuitbaar. De economie van Aruba werd in de vorige eeuw voornamelijk aangedreven door de olieraffinaderij. Vervolgens werd deze rol overgenomen door het toerisme. De groei van de bevolking, de verhoging van het voorzieningenniveau en de uitbreiding van de voorzieningen ten behoeve van het toerisme hebben gevolgen gehad voor de natuur en het milieu. Internationaal speelt deze problematiek ook en inmiddels is er onderkend dat er een grote en urgente noodzaak is om een duurzame ontwikkeling te stimuleren. Hierbij worden vooruitgang en welvaart niet alleen beschouwd vanuit een economisch perspectief, maar wordt er ook rekening gehouden met de kwaliteit van de directe leefomgeving, de natuur en het milieu. **Voor het realiseren van een duurzame maatschappij en economie is het nodig om te zoeken naar de juiste balans tussen economie, mens, natuur en milieu.** Dit geldt ook voor Aruba.

Het gangbare marktmechanisme van de economie heeft veel positieve gevolgen gehad, maar heeft ook ongewenste effecten. Ondanks het feit dat een schoon milieu en een gezonde natuur schaarse 'goederen' zijn, werkt dit marktmechanisme niet voor de bescherming van de natuur en het milieu. Particulieren en bedrijven nemen nog te vaak een kortetermijnbeslissing om bijvoorbeeld ongewenste bijproducten of gegeneerd afval op de goedkoopste manier te verwijderen; dit geldt ook voor de overheid,

²Volgens het onderzoek "The Economics of Ecosystems and Biodiversity - Aruba 2018" is de monetaire waarde van het natuurlijk kapitaal op Aruba (gebaseerd op toeristische uitgaven) vastgesteld op een jaarlijks bedrag van 269 miljoen Amerikaanse dollars.

met als gevolg een negatieve invloed op de natuur en het milieu in Aruba. **De aantasting van de natuur en het milieu in Aruba zal invloed hebben op onder andere de toeristenindustrie².** De kosten van het niet

tijdig nemen of uitstellen van natuur- en milieubeheersmaatregelen zullen in de toekomst alsnog onder de aandacht komen, met veelal een hoger prijskaartje voor de volgende generatie. Verontreinigde locaties op land en in zee en niet meer voorkomende planten- en diersoorten kunnen vaak niet meer worden hersteld of vragen zulke grote financiële investeringen dat die niet gedragen kunnen worden door de maatschappij.

Door het niet adresseren van natuur- en milieuitdagingen wordt de leefomgeving aangetast, verontreinigd of raakt deze uitgeput. Dit betekent dat het nodig is om de economie volgens een ander sturingsmechanisme te laten functioneren. Om een gezonde leefomgeving te behouden en/of deze te verbeteren, wordt er gestreefd naar het realiseren van een duurzame samenleving. Een onderdeel hiervan is het stellen van randvoorwaarden aan menselijk gedrag en economische ontwikkelingen, waarmee de balans tussen economie, mens en milieu weer in evenwicht wordt gebracht.

De aandacht voor duurzame ontwikkeling in Aruba is de afgelopen jaren toegenomen, maar de wetgeving is hierbij achtergebleven. Het juridisch instrumentarium is momenteel te beperkt. Ten behoeve van de bescherming van de natuur en het milieu zijn verschillende internationale verdragen opgesteld. Enkele hiervan zijn inmiddels ook door Aruba geratificeerd, voor een aantal andere geldt dat dit nog gedaan moet worden. Verder is aanpassing van de nationale wetgeving noodzakelijk om de uitvoering van het natuur- en milieubeleid mogelijk te maken. Naast een modernisering van wet- en regelgeving, zijn toezicht op de naleving en handhaving van de gemaakte afspraken nodig. Ten slotte is het wenselijk dat verschillende overheidsdiensten die belast zijn met natuur- en milieutaken onder één ministerie gaan ressorteren, zodat het overheidsbeleid uniform kan worden uitgevoerd. In uitzonderingssituaties worden natuur- en milieutaken door diensten van andere ministeries uitgevoerd, maar kunnen er wel duidelijke afspraken worden gemaakt over de samenwerking. **Samenwerking is een belangrijke sleutel naar een duurzame toekomst.**

NANAIH-EN MILIEUBELEIDSNOVA
2018-2024

REGERING VAN ARUBA

DE VISIE

Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling,
Infrastructuur en Milieu

Het besturen conform de principes van transparantie, integriteit en mensgericht handelen. Het continue informeren van de burger over de te nemen acties, bestaande wet- en regelgeving en vigerend beleid. Een goed voorbeeld zijn en altijd kiezen voor acties die in overeenstemming zijn met de genoemde wet- en regelgeving en genoemd beleid. Het analyseren van elke actie ten behoeve van de kwaliteit van leven en het waarborgen van de natuur en het milieu.

2. Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu

2.1 Inleiding

De overheid is verantwoordelijk voor het behartigen van het algemeen belang van het Arubaanse volk. Het kabinet Wever-Croes I werd geïnstalleerd op 17 november 2017 met minister O. Oduber als minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu.

Op pagina 12 wordt de visie van het ministerie beschreven. De hiernavolgende twee paragrafen beschrijven de tot op heden geïdentificeerde interne en externe actoren die cruciaal zijn voor samenwerking³. Opgemerkt dient te worden dat dit overzicht nog uitgebreid kan worden.

2.2 Interne actoren

Directie Natuur en Milieu (DNM)

De DNM is ingesteld op 1 januari 2012 en heeft als taak: het voorbereiden, vormgeven, ten uitvoer brengen en evalueren van het natuur- en milieubeleid dat leidt tot een duurzame gezonde leefomgeving voor mens en natuur in Aruba. Hierbij staan het behouden, beschermen en verbeteren van natuurlijke milieukwaliteiten centraal.

Bureau City Inspector (BCI)

Het BCI is ingesteld op 6 november 2011. Het BCI heeft als taak: het mede adviseren bij de ontwikkeling en vertaling van beleid op het gebied van milieu. Het geven van advies en voorlichting inzake uitvoerende aangelegenheden op het gebied van milieu. Ook wordt er door het BCI toezicht en controle uitgeoefend op het gebied van milieu en worden er klachten en relevante kwesties behandeld.

Serlimar S.G.

Serlimar S.G. is ingesteld op 24 februari 2005 en heeft als taak: het op efficiënte wijze uitvoering geven aan het voorkomen van afvalproductie en het inzamelen en verwerken van afval. Serlimar S.G. is ook de beheerder van de vuilnisstortplaats te Parkietenbos. Tuinen en landschappen die toebehoren aan de overheid worden ook door Serlimar S.G. schoongemaakt.

Dienst Technische Inspectie (DTI)

De DTI is ingesteld op 1 januari 1986. DTI heeft als doel: het bevorderen van de werkwijze van werktuigen, toestellen, installaties en motorrijtuigen, het optimaliseren van arbeidsomstandigheden van werknemers, het beschermen van burgers tegen het gebruik van onjuiste maten, gewichten en weeg- en meetwerktuigen, stoomketels en drukvaten en elektrische en gasinstallaties.

Fundacion Parke Nacional Arikok (FPNA)

FNPA werd in 2000 ingesteld. Het Parke Nacional Arikok is een natuurgebied dat bestaat uit ongeveer 18% (exclusief Spaans Lagoen) van het totale landoppervlak van Aruba. Het FPNA heeft als taak het beheren van het natuurgebied, waarbij de bescherming en het behoud van de flora, fauna, geologie en historische plekken binnen het aangewezen gebied centraal staan.

³ De beschrijving van de interne en externe actoren is door het ministerie gedaan en is een interpretatie van de desbetreffende actoren.

Directie Infrastructuur en Planning (DIP)

De DIP is ingesteld op 1 januari 2003. De DIP heeft als doelstelling: (1) het ontwikkelen en implementeren van ruimtelijke plannen die een integrale en planmatige ontwikkeling van Aruba mogelijk maken, (2) het op transparante wijze helpen van burgers die nog geen woningbouwpercelen hebben bij het verwezenlijken van hun woningbouwdoelstelling, (3) het op efficiënte en duurzame wijze creëren van nieuwe percelen voor woningbouw, (4) het zorgen voor een optimale benutting van de bestaande infrastructuur binnen reeds ontwikkelde gebieden, (5) het uitvoeren van toezicht en controle op de naleving van de wet- en regelgeving, (6) het creëren van zones met economische, maatschappelijke en sociale functies en het proactief zoeken naar alternatieven en oplossingen voor klanten en stakeholders.

Dienst Openbare Werken (DOW)

De DOW is ingesteld op 31 mei 1929. De DOW heeft sinds de reorganisatie in 1997 als taak: het op beleids- en planmatige wijze, alsmede met de vereiste (juridische) instrumenten en financiële ruimte, zorgdragen voor en/of bijdragen aan een goed geordende en een kwalitatief hoogwaardige fysieke leefomgeving van Aruba, en wel in het belang van de Arubaanse gemeenschap, haar gasten en haar strategische partners. De DOW heeft, naast een uitvoerende rol, ook een adviserende rol voor de regering en andere overheidsdiensten voor wat betreft beleidsvraagstukken.

2.3 Externe actoren

Naast het samenwerken met interne actoren, is een integrale samenwerking met andere ministeries, gouvernementele (GO's) en niet-gouvernementele organisaties (NGO's) van groot belang voor een duurzame ontwikkeling. Twee diensten die extra worden belicht zijn de Directie Landbouw, Veeteelt en Visserij en Markthallen (DLVV) en de Veterinaire Dienst (VET). De DLVV en de VET zijn beheersinstanties in Aruba op het gebied van internationale milieuverdragen en hebben daarom essentiële raakvlakken met het beleidsdomein natuur en milieu. Naast de overheid zijn er ook niet-gouvernementele organisaties die zich bezighouden met natuur- en milieubescherming. Ook de private sector en internationale partners spelen een belangrijke rol. Hierna volgt een beschrijving van een aantal van deze externe actoren die frequent in contact staan met het ministerie dan wel de DNM (zie bijlage⁴ 1 voor een uitgebreidere, niet uitputtende lijst).

Dienst Landbouw, Veeteelt en Visserij en Markthallen (DLVV)

De DLVV werd ingesteld in 1976. De DLVV heeft als doel: het bevorderen van informatieverstrekking en het doen van onderzoek op het gebied van landbouw, tuinbouw, veeteelt en visserij. De DLVV is sinds 1995 de CITES⁵ beheersautoriteit voor de flora, hetgeen inhoudt dat de DLVV verzoeken behandelt voor in-, door- en uitvoer van plantensoorten die op de CITES-lijst voorkomen.

Veterinaire Dienst (VET)

De VET valt sinds 1986 onder de Directie Volksgezondheid en is in 1995 verhuisd naar de huidige locatie te Barcadera. De VET heeft als primaire taak: het waarborgen van de veiligheid en volksgezondheid in het algemeen en in het bijzonder de voedselveiligheid van de mens en het welzijn van het dier. Tevens is in 1995 het takenpakket van de VET uitgebreid door de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingsverordening en CITES. De VET is sindsdien de CITES beheersautoriteit voor de fauna en de CITES wetenschappelijk autoriteit.

Directie Volksgezondheid Aruba (DVG)

De DVG bestaat sinds 7 december 1917. De DVG is verantwoordelijk voor de bevordering van de volksgezondheid in het algemeen en de uitvoering van de wettelijke regelingen op het gebied van de volksgezondheid. De DVG is bezig zich te transformeren in een slagvaardige, zelfstandige, open, proactieve, innovatieve en laagdrempelige beleidsdirectie, met een centrale en bepalende rol binnen het veld van de gezondheidszorg in Aruba. De missie van de DVG is dat Aruba "een gezonde gemeenschap wordt met een verantwoordelijkheidsgevoel voor de eigen gezondheid".

Raad voor de Ruimtelijke Ontwikkeling (RRO)

De RRO bestaat sinds 19 december 2007. De RRO heeft een adviserende taak en verstrekt de minister alle door deze in verband met de totstandkoming van adviezen noodzakelijke geachte inlichtingen, tenzij het landsbelang zich naar het oordeel van de minister daartegen verzet.

⁴ Indien u als actor niet op de lijst staat, gelieve contact opnemen met de DNM.

⁵ CITES staat voor *Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*. Het doel van het CITES-verdrag is voorkomen dat een soort uitsterft of sterk in aantal daalt.

Aruba Tourism Authority (ATA)

De ATA is sinds 2011 een onafhankelijke juridische entiteit binnen de publieke ruimte en is de autoriteit als het gaat om de toeristische sector in Aruba. Een van de doelstellingen van de ATA is om Aruba wereldwijd als hoogwaardige toeristische bestemming te positioneren.

Aruba Marine Mammal Foundation (AMMF)

Het AMMF werd ingesteld in 1998. De AMMF heeft als doel het beschermen van zeezoogdieren die in de Arubaanse wateren voorkomen en het verzamelen van gegevens om het beheer van dergelijke zeezoogdieren te bewerkstelligen.

StimAruba

StimAruba is een stichting die in november 1996 werd opgericht. StimAruba is een non-profitorganisatie die streeft naar de instandhouding van de Arubaanse natuur door middel van het opleiden en begeleiden van de inwoners van Aruba.

UNESCO Aruba

Aruba is sinds oktober 1987 lid van UNESCO. De taken van de UNESCO Aruba zijn o.a.: het samenwerken met andere lidstaten, gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties, conform het Charter voor Nationale UNESCO Commissies, goedgekeurd in 1978 door de Algemene Conferentie te Parijs, alsook het geven van voorlichting over de doelstellingen, het programma en de werkzaamheden van de UNESCO Aruba.

Universiteit van Aruba (UA)

De UA werd ingesteld in 1988. De UA is een uitzonderlijk Arubaans instituut voor hoger onderwijs en onderzoek. De Universiteit van Aruba heeft als doelstelling het verrichten van kwaliteitsonderzoek en het bieden van hoger onderwijs aan zowel lokale als internationale studenten, waardoor ze in de toekomst een positieve bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit van leven van de Arubaanse samenleving.

Aruba Trade and Industry Association (ATIA)

De ATIA werd ingesteld op 18 juni 1945. De ATIA is een belangenorganisatie die de belangen van het Arubaanse bedrijfsleven behartigt. Het doel van de ATIA is de leden relevante diensten te bieden en het bedrijfsleven in het algemeen te verdedigen, te bevorderen en te beschermen.

Aruba Time Share Association (ATSA)

De ATSA werd ingesteld in 1994. De ATSA heeft als doel om als onderhandelingspartner namens haar leden op te treden in contacten met o.a. overheidsinstanties om zo samen te werken en wetgeving te bevorderen die van belang is voor de timeshare-industrie in Aruba. ATSA heeft ook als doel het bevorderen van het imago van de timeshare-industrie en de diensten die door haar leden aan klanten worden verleend.

Aruba Hotel and Tourism Association (AHATA)

De AHATA werd ingesteld in 1965. De drie kernfuncties van de organisatie bestaan uit: (1) beïnvloeding van de Arubaanse markt door het lidmaatschap van de leden van AHATA van de Raad van Bestuur van de Aruba Tourism Authority, (2) pleitbezorging (voor zaken als arbeid, fiscaliteit, milieu en kosten van het zakendoen) en (3) ondersteuning van leden in brede zin.

Kamer van Koophandel (KvK)

De KvK werd op 11 november 1929 opgericht. De Kamer van Koophandel is de representatieve instantie van handel en industrie in Aruba. Het doel van de Kamer van Koophandel is om duurzaam ondernemerschap te stimuleren en te ondersteunen en om een duurzame sociaaleconomische groei voor ons eiland te bereiken. De Kamer wil dit doel bereiken door te helpen bij het creëren van gunstige voorwaarden die de ontwikkeling van ondernemerschap ondersteunen. De aandachtsgebieden van de Kamer zijn de ondernemer, de zakelijke omgeving en innovatie.

3. SWOT-analyse

3.1 Inleiding

Voor de daadwerkelijke implementatie van de beleidsnota, is ervoor gekozen om de SWOT-methode toe te passen. SWOT staat voor Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats (sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen). Door het toepassen van de SWOT-analyse wordt het mogelijk een concreet actieplan te formuleren ten behoeve van de implementatie van deze nota.

De SWOT-analyse werd verricht voor de 4 specifieke thema's **Afval, Habitat en Soort, Milieu en Gezondheid en Klimaatverandering**. De keuze om als eerste de voorgenoemde thema's te behandelen is gebaseerd op de verschillende consultatierondes en een interne evaluatie. Naast de vier prioriteitsthema's blijft het mogelijk om tegelijkertijd ook aan andere relevante thema's, zoals mineralen en waterkwaliteit, te werken. Het is echter de bedoeling om de meest urgente kwesties voor onze samenleving aan te pakken. Naast de SWOT-analyse is er een confrontatie-analyse uitgevoerd om nog meer inzicht te krijgen en om tot concrete acties te komen.

In de volgende paragrafen worden de SWOT-analyse en confrontatie-analyse weergegeven, gevolgd door het actieplan.

Wat zijn SWOT- en confrontatie-analyses?

Door middel van een SWOT-analyse kunnen thema's systematisch worden geanalyseerd en kunnen toekomstmogelijkheden worden vertaald in kansrijke doelstellingen. Dit laatste door middel van een inventarisatie van sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen. Na de SWOT-analyse vindt er een confrontatie-analyse plaats. Bij de confrontatie-analyse worden o.a. de volgende vragen gesteld: 1) hoe kunnen sterke punten worden toegepast om bedreigingen af te weren?, 2) hoe kunnen zwakke punten dusdanig worden versterkt om op kansen in te spelen? (zie bijlage 2 voor de complete extra confrontatie-analyse).

Door de vragen te beantwoorden worden concrete doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen vormen de basis voor het actieplan.

3.1.1 SWOT-analyse thema Afval

S

STRENGTHS (STERKTES)

Nieuwe minister met daadkracht.

Ophalen van het huishoudelijk afval is optimaal.

Afvalwater dat via het rioelstelsel loopt, wordt voor 96% door drie functionerende rioelwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) verwerkt.

Aannemers op contract voor schoonmaak en ophaal afval.

W

WEAKNESSES (ZWAKTES)

Geen handhaving, omdat inspectie-ambtenaren momenteel geen bevoegdheden hebben.

Ongecontroleerd storten van medisch afval, chemisch afval, gevaarlijke stoffen (batterijen/asbest). Kadavers.

Ongecontroleerd storten van afval in afgravingen.

Men kan op eigendomsterreinen een zandafgraving maken zonder enige vergunning, die vervolgens als een illegale stortplaats kan worden gebruikt.

Niet voldoende faciliteiten voor ontvangst van gebruikte/verwerkte motorolie/keukenolie/chemisch afval en gevaarlijke stoffen ziekenhuis.

Geen afdoende faciliteiten voor scheepsafval voor afvalwater (ballastwater) afkomstig van schepen.

Geen opleiding en training van personeel van DNM en BCI op het gebied van medisch, chemisch en gevaarlijk afval en geluid.

Gebrek aan wet- en regelgeving op het gebied van afval.

Gebrek aan adequaat vuilverwerkingsproces.

4 puntlozingen van huishoudelijk ongezuiverd afvalwater naar de zee. (Seroe Colorado, Savaneta Bayerlite, Pos Chiquito - Faradaystraat, WEB -dorp Balashi).

Toezichthouders kunnen niet meteen op terreinen van o.a. olieraffinaderijen komen voor controle medische contaminatie.

Geen scheiding van afvalstromen.

Geen verwerking vooraf van besmettelijk gevaarlijk afval voor verwijdering.

Mensen willen niet betalen voor ophalen huishoudelijk afval

OPPORTUNITIES (KANSEN)

Introductie afvalstoffenverordening en aanpassing van de hinderverordening, inclusief protocollen (huishoudelijk en commercieel afval/gevaarlijke stoffen).

Educatie, voorlichting aan burgers en basisscholen. Bewustwordingscampagnes over afval.

Introduceren van een verlaging van invoerrechten voor huishoudelijke middelen die biologisch afbreekbaar zijn.

Plastic zakken vervangen door milieuvriendelijke producten.

Afvalscheiding door bedrijven en huishoudelijk afval in wijken, vermindering van de afvalproductie door circulaire economie.

Het plaatsen van afvalcontainers in woonwijken.

Meldpunt voor overtredingen op het gebied van afval.

'Request for Information' proces: langdurig oplossingstraject voor afvalverwerking en sanering Parkietenbos.

Samenwerking tussen betrokken instanties, waaronder handhaving op het gebied van afval, o.a. Openbaar Ministerie, DNM en City BCI (Taskforce).

Samenwerking tussen bedrijven (horeca en hotels) op het gebied van afval, o.a. het recyclen van plastic. Een convenant sluiten met hotels en regering/bedrijfsleven en NGOs.

Relevante opleidingen en cursussen (zoals Politie Opleidingsschool, Basis Cursus Bedrijfsveiligheid).

Verkoop van afval dat wij niet kunnen recyclen aan andere landen die dat wel kunnen.

Statiegeld.

THREATS (BEDREIGINGEN)

Ongecontroleerd storten van oliehoudende materialen met risico's voor de volksgezondheid en het milieu.

Infectieus afval dat kan leiden tot epidemieën.

Ongezuiverd afvalwater dat kan leiden tot nutriëntentoevoer en koraalsterfte.

Een operationele raffinaderij is een grote vervuiler met grote risico's voor milieu en volksgezondheid.

Contaminatie door afval bij Parkietenbos en verontreiniging van het zeewater.

Luchtvervuiling door emissiegassen bij Parkietenbos.

Contaminatiedammen door afval.

Verontreiniging van de stranden en zee door overmatig gebruik door watersportbedrijven ten behoeve van het toerisme.

3.1.2 SWOT-analyse thema Habitat en Soort

S

STRENGTHS (STERKTES)

Landsbesluit bescherming inheemse flora en fauna in werking getreden.

20% van Aruba bestaat uit door FPNA beschermd gebied.

NGOs hebben expertise en kennis.

NGOs hebben een goede samenwerking met hun internationale netwerk.

Verkennerij bewust over de Arubaanse natuur.

Ruimtelijke Ontwikkelingsplan (ROP).

W

WEAKNESSES (ZWAKTES)

Er is geen controle op invoer van invasieve diersoorten met negatieve effecten op de natuur.

Bij het onderhoud van rooien wordt geen rekening gehouden met endemische bomen en planten.

Nog geen Flora en Fauna Commissie ingesteld⁶.

Gebrek aan handhaving.

⁶ Commissie Flora en Fauna is reeds ingesteld.

OPPORTUNITIES (KANSEN)

Natuurbeschermingsverordening.

Natuurrehabilitatieplan.

Integrale benadering land, lucht, zee, economie (profit), mens (people), milieu (planet).

Samenwerking GOs en NGOs en privésector op het gebied van habitat en soorten bescherming.

Gebruik van kennis, ontwikkeling en onderzoek.

Bekendmaking d.m.v. voorlichting en educatie welke inheemse flora en fauna worden beschermd.

Het aanwijzen van het natuurgebied ter bescherming van habitat en soorten.

Educatie en curriculum voor een heel schooljaar, waarbij alle planten, dieren, op land en in zee worden bestudeerd. Kerndoel basisscholen 2018 heeft verschillende aspecten van duurzame educatie (gericht op Natuur en Milieu), die zijn goedgekeurd door de minister DO.

Meer natuurgebieden aanwijzen.

Ecologische hoofdstructuur biedt de natuur de ruimte om voort te bestaan en zich te ontwikkelen.

Introductie Ruimtelijke Ontwikkelingsplan met Voorschriften (ROPV).

Financiële middelen en fondsen uit Europa.

Mariene park implementeren en beschermen.

Herstel Habitat o.a. door herbebossing.

Ontwikkelen van een vegetatiekaart van Aruba met inventarisatie van de eigenschappen van verschillende plantensoorten.

Onderzoek naar bedreigde soorten en het bijhouden van data.

Introductie van een centraal meldpunt voor natuur- en milieuaangelegenheden.

BOA-opleiding en aanwijzing toezichthouders op het gebied van natuur en milieu.

THREATS (BEDREIGINGEN)

Geen moratorium op het bouwen van hotels.

Geen rekening houden met draagkracht van Aruba en risico's voor het creëren van een onleefbaar milieu voor de komende generaties.

Mangroves worden ongecontroleerd gekapt.

Invasieve/exotische soorten vormen een bedreiging voor endemische soorten. Een uitgeroeide soort komt niet meer terug.

Kaalslag/bouwrijp maken van terreinen.

Afsterven van mariene ecosystemen.

(Proef)boringen langs de kust t.b.v. gas, petroleum, vervuiling.

3.1.3 SWOT-analyse thema Milieu en Gezondheid

S

STRENGTHS (STERKTES)

Geografische ligging. Aruba heeft over het algemeen een sterke noordoostpassaatwind waardoor vervuilde lucht van de grote vervuilers naar zee wordt geblazen.

Schone zeewaterkwaliteit.

Parke Nacional Arikok, roeien en stranden worden positief gebruikt voor een gezonde lifestyle.

Duurzame energiebronnen aanwezig in Aruba (windparken en zonnepanelen).

Zonering in ROP.

W

WEAKNESSES (ZWAKTES)

Weinig overleg met diensten t.a.v. gevaarlijke stoffen, o.a. asbesthoudend materiaal.

Lichtvervuiling.

Geen normen t.a.v. luchtmissies.

OPPORTUNITIES (KANSEN)

De SDGs geven een mogelijkheid om verschillende thema's met elkaar uit te voeren, waaronder het thema Milieu en Gezondheid. Afstemming met het ministerie van Volksgezondheid is echter nodig.

De afdeling Epidemiologie van de DVG heeft informatie die van belang kan zijn voor het uitwerken van dit beleidsveld.

Controle op de verontreiniging van grond en zeewater als gevolg van afwatering vanuit de vuilnisstortplaats.

Website DNM aangeven dat er ook metingen plaatsvinden t.a.v. watermonitoring.

Mogelijkheid tot minder gebruik van auto's met fossiele brandstoffen en fietsprogramma's introduceren en openbaar vervoer optimaliseren.

Belasting betalen op autowrakken in de tuinen die een broeikas zijn voor o.a. muggen.

Controle op olieproducten die in de cunucu en rond huizen terechtkomen (Garashi bao palo).

Aanpassing van hinderlijke geluidenverordening.

Monitoring en publicatie van data die terug te zien zijn door o.a. stakeholders (dashboard).

THREATS (BEDREIGINGEN)

Verslechtering van de milieumcondities in omgeving van puntbronnen met zware luchtmissies of waterlozingen van ongezuiverd afvalwater of locaties met verontreinigde bodems.

Beerputten die het grondwater verontreinigen.

Stofoverlast, gezondheidsklachten.

Uitgeputte afgravingen brengen erosie, verzilting en verontreiniging met zich mee.

Geluidsoverlast bij zandafgravingen en steenbrekerijen.

Toename in kankerincidenten onder de bevolking (% causaal verband tussen kanker en data o.a. asbest, schilderen dient onderzocht te worden).

Geluidsoverlast carnaval (Moet naar 80 dB – hartfrequentie wordt gemanipuleerd, organen resoneren mee).

Geen bewustwording m.b.t samenstelling van plastic groepen die slecht zijn voor de gezondheid.

3.1.4 SWOT-analyse thema Klimaatverandering

S

STRENGTHS (STERKTES)

Beleid ter vermindering van gebruik van fossiele brandstoffen met als gevolg vermindering broeikasgassen.

DOW, DIP, DNM vallen onder één ministerie.

Rampenbureau ingesteld.

Onderwijs heeft het thema klimaat in het curriculum.

Lage invoerrechten voor hybride/elektrische auto's.

W

WEAKNESSES (ZWAKTES)

Aanschaf van milieuvriendelijke goederen is relatief duur.

Bouwen op het strand en in laaggelegen gebieden.

Geen of weinig monitoring van broeikasgassen.

Geen onderzoek en data.

Geen alternatieven voor openbaar vervoer

Macro-economische modellering van toerisme houdt nog niet voldoende rekening met de mitigatie- en aanpassingsbehoeften op het gebied van klimaatverandering.

OPPORTUNITIES (KANSEN)

Uitstoot CO2 per individu verder verlagen door meer herbeplanting.

Ruimtelijk Ontwikkelingsplan (ROP).

Voorlichting en educatie op het gebied van klimaatverandering.

Herbebossing; meer gebruikmaken van Arubaanse endemische planten bij projecten.

Onderzoek.

Bij het bouwen rekening houden met klimaatverandering.

Stimulering gebruik van apparatuur die geen cfk-gassen bevat.

Verbod op voertuigen met dieselmotoren.

Re-use- en recycleprincipes toepassen.

Verticale tuinen om gebouwen fris/koel te houden.

Gebruikmaken van zon -en windenergie.

'Watershed' management.

THREATS (BEDREIGINGEN)

Veel uitstoot CO2 per huishouding.

Hoog consumptiepatroon.

Ontbossing door wegebouw, infrastructuur en asfaltering.

Algehele klimaatverandering met als gevolg toename van warmte in Aruba.

Bedreiging van zeewaterspiegelstijging.

Toename frequentie en sterkte orkanen.

Demografisch groei.

Vernietiging en beschadiging koraal.

Overstroming, droogte, hogere temperatuur, veel forse winden, meer stormen, orkanen, leidend tot koraalschade.

4. Actieplan

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de van belanghebbenden verkregen inzichten inzake de vier prioriteitsthema's: **Afval, Habitat en Soort, Milieu en Gezondheid en Klimaatverandering** vertaald in een actieplan. De resultaten van de SWOT-analyse en de aanvullende confrontatie-analyse vormen de basis voor de strategische aanpak en een doelmatige manier van werken.

Het actieplan geeft op transparante wijze weer wat de verantwoordelijkheden zijn met betrekking tot het behalen van een specifiek

In de volgende vier paragrafen wordt het actieplan per prioriteitsthema gepresenteerd. Dit is een belangrijke eerste aanzet om op eenduidige en integrale wijze een strategisch overzicht inclusief alle belanghebbenden te creëren. Hierbij wordt ook de verbinding met het overkoepelende overheidsbeleid met betrekking tot de 'Sustainable Development Goals' van de Verenigde Naties gemaakt. Voor bepaalde kosten dient nog onderzoek plaats te vinden met betrokken instanties en moeten er afspraken worden gemaakt met potentiële trekkers om een definitief overzicht te krijgen van de nog in te zetten middelen. Zoals eerder benadrukt: **samenwerking is een belangrijke sleutel naar een duurzame toekomst.**

1. Welke acties moeten er worden ondernomen om dit thema aan te pakken (gebruikmakende van de SWOT-analyse)?

2. Wie kan de actie trekken? Welke andere instanties moeten erbij betrokken worden?

3. Wat zijn de gemoeide kosten (AWG)?

4. Wat is de tijdsplanning voor uitvoering van de actie?

5. Hoe sluit de actie aan op de Sustainable Development Goals?

4.1.1 Actieplan Afval

Actie 1 Modernisering van de regelgeving op het gebied van afval

Introductie afvalstofverordening.	Trekkers DNM
Reguleren van afvalscheiding voor zowel bedrijf als huishoudelijk afval.	Partners DWJZ
Aanpassing van de hinderverordening.	Kostenomschrijving
Aanpassing zandverordening.	Kosten NTB
Voorwaarden stellen voor gebruikers van publieke rioolstelsel.	Tijd (jaar) 2018-2020
Verlaging van invoerrechten op milieuvriendelijke producten.	
Het reguleren van gevaarlijke stoffen.	

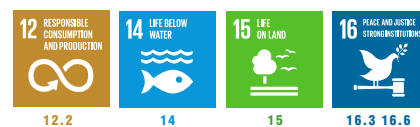
Actie 2 0% Lozing van ongezuiverd afvalwater naar zee

Modernisering, automatisering en privatisering van RWZI's.	Trekkers DOW
Implementeren van afvalwater structuurplan.	Partners DNM, DIP
	Kostenomschrijving
	Kosten NTB
	Tijd (jaar) 2019 (start)

Actie 3 Voorlichting en educatie

Voorlichting en educatie aan Basisscholen.	Trekkers MINROIM
Voorlichting en educatie aan Samenleving v.w.b de natuur en het milieu.	Partners BUVO, DNM, Serlimar S.G., FPNA, NGO's
Voorlichting en educatie omtrent aanbidding afval en afvalscheiding.	Kostenomschrijving Voorlichtingsactiviteiten (bv. social media, kranten persconferenties, presentaties, conferenties).
Voorlichting en educatie aan gebruikers van het rioolstelsel ter waarborging van het rioolstelsel.	Kosten 300.000,- (jaarlijks budget voor alle voorlichtingsactiviteiten van de DNM en MINROIM)
	Tijd (jaar) 2017 - aanhoudend

Actie 4

Het plaatsen van afvalcontainers voor gescheiden ophaal

Plaatsen van containers voor ontvangst van oliehoudende, klein chemisch afval, uitsluitend voor huishoudens.

Plaatsen van containers voor het ontvangen van, grof afval, tuinafval afkomstig van woningen.

Trekkers Serlimar S.G.

Partners DNM

Kostenomschrijving

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2019 (Uitrollen duurt ongeveer 6 maanden)
- aanhoudend

Actie 5

Introductie Centraal meldpunt

Het aannemen van meldingen van overtredingen m.b.t. aanbieden, afhaal, transport en storten en verwerken van afval.

Het aannemen van meldingen t.a.v. van illegale storten in het rioolstelsel.

Het aannemen van meldingen m.b.t. ongecontroleerde storten van medisch afval, gevaarlijke stoffen (Batterijen/Asbest), Kadavers (dode dieren enz.).

Het aannemen van meldingen van storten van afval in illegale stortplaatsen.

Trekkers BCI

Partners Serlimar S.G., KPA, DNM

Kostenomschrijving Licentie en contract ITC provider

Kosten 100.000,- (INITIËLE FASE)

Tijd (jaar) 2018 - aanhoudend

Actie 6

Samenwerking tussen BCI, DNM en OM (Taskforce)

Opleiding en cursussen voor de inspecteurs van DNM en BCI.

Aanwijzing toezichhouders en BOA-opleiding DNM en BCI.

Gezamenlijke controle op het aanbieden, ophalen, transport, storten en verwerken van afval.

Controle op het illegaal storten van afval in het rioolstelsel.

Controle op het storten van afval in illegale stortplaatsen.

Trekkers MINROIM

Partners DNM, BCI, OM

Kostenomschrijving Info via 'Skol di polis'. 1.500 per ambtenaar met een minimum van 20 cursisten.

Kosten 75.000,-

Tijd (jaar) 2018-2019

Actie 7

Stimulering van de samenwerking tussen overheid en bedrijven op het gebied van afval

Stimuleren van circulaire economie.

Samenwerking tussen bedrijfsleven en samenleving ter voorkoming van illegaal storten van afval door bedrijven in het rioolstelsel.

Trekkers DNM

Partners ATIA, ATA, AHATA, SBA, KVK, DNM, UA, Serlimar S.G.

Kostenomschrijving Intersectorale overleggen

Kosten 25.000,-

Tijd (jaar) 2019 (start)

Actie 8

Implementeren van een duurzame en adequate afvalverwerkingsfaciliteit

Trekkers Serlimar S.G./ WEB/TNO

Partners DNM, DVG, DOW, DIP, DWJZ

Kostenomschrijving

Kosten NTB*

Tijd (jaar) 2019 (start) -aanhoudend

Actie 9

Sanering van stortplaats Parkietenbos

Trekkers Serlimar S.G.

Partners DNM, Serlimar S.G., WEB, DOW, DVG, TNO, Stichting Parkietenbos

Kostenomschrijving

Kosten NTB*

Tijd (jaar) 2019 (start)

Actie 10

Introductie van een kernstortplaats

Trekkers Serlimar S.G.

Partners DNM, Serlimar S.G., DVG, DIP, DOW

Kostenomschrijving

Kosten NTB*

Tijd (jaar) 2019 (start)

* De kosten zullen na de afronding van het Request voor Proposal (RFP) proces kenbaar worden. Voor meer informatie m.b.t. het RFP proces bezoek www.overheid.aw

4.1.2 Actieplan Habitat en Soort

Actie 1 Wetgeving op het gebied van natuurbescherming

Aanpassing natuur beschermingsverordening (NBV).

Vaststellen wetgeving m.b.t. invasieve / exotische soorten.

Aanwijzing van Key Biodiversity Areas (KBA) conform natuurbeschermingsverordening, o.a. rooien en dammen enz.

Aanpassen wijzing van beschermde flora en fauna conform de NBV.

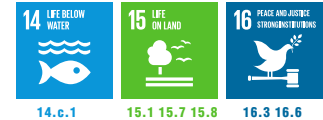
Trekkers DNM

Partners DWJZ, DLVV, VET

Kostenomschrijving Het o.a. opstellen van teksten van wetgeving

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2018 -2020

Actie 2 Onderzoek naar status van de koraalriffen op Aruba

Trekkers DNM

Partners DIP, FPNA, DLVV, NGO's

Kostenomschrijving Het o.a. uitvoeren van een nulmeting, het betrekken van lokale experts bij het monitoren

Kosten 400.000,-

Tijd (jaar) 2018 - 2019

Actie 3 Herbebossing- 'build with nature'

Herbebossing en beplanten van inheemse flora.

Trekkers DOW

Partners DNM, DLVV, DIP, NGO's

Kostenomschrijving Projectmatig in samenwerking met DOW, DLVV

Kosten NTB

Tijd (jaar) September 2018

Actie 4 Introductie ROPV

Trekkers DIP

Partners DNM, DOW, DLV, NGOs en samenleving

Kostenomschrijving Introductie ROPV plus wetgeving DWJZ

Kosten 154.000,-

Tijd (jaar) 2019 - 2020

Actie 5 Introductie Mariene park

Trekkers MINROIM/DNM

Partners TNO, NGO's op het gebied van marine milieu

Kostenomschrijving Randvoorwaarden. Begrenzingen bewaken, handhaving, boot, duikmateriaal, monitoringsmateriaal.

Kosten 1^e fase: TNO-Land contract 725.000,- (€350.000), 2^e en 3^e fase: NTB

Tijd (jaar) 1^e fase mei 2017 – 2019, 2^e fase facilititeit en personeel 2019 -2020, 3^e fase verder uitbouwen 2020-2021

Actie 6 Onderzoek naar Brown water en Brownfields

Trekkers DNM

Partners DNM, DLVV, DIP

Kostenomschrijving Projectmatig uitbesteden

Kosten 100.000,-

Tijd (jaar) 2018-2019

Actie 7 Aanwijzing 19+ gebieden

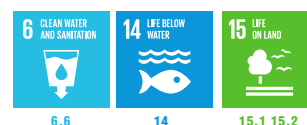
Trekkers MINROIM/DNM

Partners DJWZ, DLVV, VET, NGO's

Kostenomschrijving DJWZ afronden Landsbesluit 19 plus gebieden, opstellen beheersplan, voorlichting over 19+ gebieden en aanstellen beheerder.

Kosten 100.000,-

Tijd (jaar) 4^e kwartaal 2018 (start)

Actie 8 Introductie Centraal Meldpunt

Activiteiten m.b.t. bescherming Flora en Fauna

Melden van invasieve soorten. Alsook bedreiging van habitats, spoedgevallen, ontheffingen etc

Trekkers DNM

Partners DLV, VET, BCI, DOW, NGO's

Kostenomschrijving

Kosten 50.000,-

Tijd (jaar) 2018 - 2019

Actie 9 Voorlichting op het gebied van habitat en soorten

Voorlichting met betrekking tot de beschermde inheemse Flora en Fauna.

Melden van invasieve soorten. Alsook bedreiging van habitats, spoedgevallen, ontheffingen etc.

Trekkers MINROIM/DNM

Partners BUVO, BNA, ATA, AHATA, NGO's en GO's

Kostenomschrijving Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3

Kosten Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3

Tijd (jaar) Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3

Actie 10 Instellen Commissie Flora en Fauna

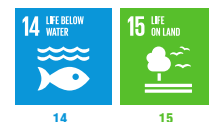
Trekkers MINROIM

Partners DNM, DWJZ, NGO's

Kostenomschrijving

Kosten 7.000,-

Tijd (jaar) 2018 (reeds ingesteld)

Actie 11 Monitoring en onderzoek van bedreigde soorten

Vergaren van data

Memorandum of Understandings (MoU's) voor levering van data met verschillende data partners (incl. NGOs)

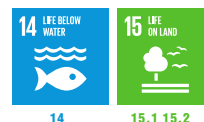
Trekkers DNM

Partners Verschillende entiteiten.

Kostenomschrijving Inventariseren en verzamelen en verwerken van DATA door getrainde onderzoekers. Operationele kosten en aanschaf bepaalde bedrijfsmiddelen (verrekijker, microscoop, transect lint en dergelijke).

Kosten 50.000,-

Tijd (jaar) 2018 – aanhoudend

Actie 12 Controle en handhaving van afgravingen ten behoeve van winning van zand en steen

Het wettelijk regelen van zandafgravingen door bij te voegen aan het hinderbesluit.

Geen industriële activiteiten toelaten in Natuur en Groet gebieden conform ROP

Staken van activiteiten van zand en steenbrekerijen binnen natuurgebieden.

Beheersplan opstellen voor bestaande afgravingen.

Voorlichting aan burgers.

Aanpassing zandenverordening.

Trekkers MINROIM/ DNM

Partners BCI, DWJZ, NGO's , ATIA, KVK,GO's

Kostenomschrijving opstellen wetgevingsteksten, uitvoeren van controle werkzaamheden, organiseren van sessie met actoren en juridische bijstand.

Kosten 50.000,- (schatting)

Tijd (jaar) 4^e kwartaal 2018 (start)

4.1.3 Actieplan Milieu en Gezondheid

Actie 1

Onderzoek naar grond en zeewaterkwaliteit rondom vuilnisstortplaatsen

Trekkers Serlimar S.G. (Parkietenbos) / DNM (overige)

Partners DVG, DOW

Kostenomschrijving Inhuren consultants en laboratoria's

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2018 - 2019

Actie 2

Controle op bedrijven die stofoverlast en geluidsoverlast veroorzaken in gebieden die conform het ROP als natuur en woongebieden zijn gezoneerd

Trekkers DNM

Partners MINJUS, DIP, DVG, DO

Kostenomschrijving Handhavingsbeleid en aanschaffen geluidsmeter en nodige apparatuur.

Kosten 8.000,-

Tijd (jaar) 2018

Actie 3

Introduceren van normen die luchtemissies reguleren

Baselinestudie voor het bepalen van achtergrond en streefnormen voor lucht emissienormen.

Stofdeeltjes.

Trekkers DNM

Partners DTI, DWJZ, DVG

Kostenomschrijving Baseline studie uitbesteden voor het bepalen streefnormen.

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2019 (duur 1,5 jaar)

4.1.4 Actieplan Klimaatverandering

Actie 1 Voorlichting en educatie op het gebied van klimaatverandering

Trekkers DNM

Partners BUVO, BRB, Onderwijszaken

Kostenomschrijving Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3.

Kosten Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3.

Tijd (jaar) Reeds opgenomen bij het thema Afval actiepunt 3.

Actie 2 Waterbeheer (Watershed management plan)

Trekkers DOW

Partners DIP, DNM, DLVV

Kostenomschrijving GIS kaarten opstellen en regenwateropvanggebieden afbakenen.

Kosten NTB

Tijd (jaar) 2019 (duur 2 jaar)

Actie 3 Alle overheidsprojecten worden gebouwd met de criteria Build with Nature

Bij bouwprojecten wordt het bouwrijp maken van terreinen, planmatig uitgevoerd.

Bouwverbod in laaggelegen gebieden, inclusief dammen en rooien.

Herbebossing: Meer gebruik maken van Arubaanse endemische planten bij projecten. In alle overheidsprojecten is er ook een herbebossingsplan.

Trekkers DOW

Partners DIP, DNM, DLVV

Kostenomschrijving Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 3

Kosten Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 3

Tijd (jaar) Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 3

Actie 4 Introductie van ROPV

Trekkers DIP

Partners DOW, DNM, RRO

Kostenomschrijving Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 4

Kosten Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 4

Tijd (jaar) Reeds opgenomen bij het thema Habitat en Soorten actiepunt 4

5. Aansluiting met de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties en Land Aruba

De **Sustainable Development Goals** (SDGs: duurzame ontwikkelingsdoelen) zijn opgesteld door de Verenigde Naties (VN) ten behoeve van duurzame ontwikkeling (zie figuur 1). De SDGs bieden een ambitieus kader om de kwaliteit van het menselijk leven wereldwijd te verbeteren. De echte impact daarvan kan echter alleen worden bereikt door de SDGs te lokaliseren. Dat zou voor de nationale overheden de prioriteit moeten zijn. Het huidige regeerprogramma van Land Aruba, **'Hunto pa Aruba'**, omvat uitdrukkelijk de principes van de SDGs. Het SDG-kader, zoals toepast door de overheid, heeft als doel om, in samenwerking met andere ministeries, een geïntegreerd beleid voor de duurzame ontwikkeling van Aruba te formuleren.

In 2017 ontving Aruba steun van de United Nations Development Group (UNDG) voor het lokaliseren en implementeren van de SDGs. Door middel van stakeholdersessies werden accelerators geïdentificeerd voor Land Aruba. Accelerators zijn gericht op het focussen van middelen en interventies op gebieden die maximale impact zullen hebben op meerdere SDG-doelen. Een van de geïdentificeerde accelerators is Natural Resource Management; een overkoepelend thema dat geldt voor de milieudoelen (Planet Pillar) binnen het SDG-kader (zie figuur 2).

Naast de SDGs zijn tevens bijna 200 'targets' (subdoelstellingen) opgesteld voor de verdere concretisering van de duurzaamheidsdoelen. Land Aruba heeft in 2017 meegedaan met een eerste SDG-rapportage van het Koninkrijk der Nederlanden over de implementatie van de SDG-indicatoren. Een belangrijk aspect voor de Directie Natuur en Milieu (DNM) is dat de SDG-subdoelstellingen worden gekoppeld aan de vier prioriteitsthema's (zie hoofdstuk 4 actieplan).

Met het oog op de voortgang van de SDGs gaat DNM ook een online dashboard ontwikkelen ten behoeve van het ontwikkelen van land-, marine-, socio-economische en ecologische indicatoren. Dit is ook in overeenstemming met de visie van het ministerie.

De SDGs doen niet alleen een beroep op nationale overheden, maar ook op de private sector, NGOs, de academische wereld en de burger zelf om bij te dragen aan de realisatie van een duurzame toekomst.

Voor meer informatie

*zie document "A Roadmap for SDG Implementation in Aruba" op de website van SDG Aruba (www.sdgaruba.com).
En voor de rapportage over status van implementatie van SDG's in het Koninkrijk der Nederlanden (juli 2017) op (www.sdgnederland.nl).*

Figuur 1: de 17 Sustainable Development Goals (SDGs)

THE GLOBAL GOALS

For Sustainable Development

Figuur 2: SDG accelerators voor Land Aruba

6. Tot slot

De Natuur- en Milieubeleidsnota 2018-2021: **'Onze Natuur en Ons Milieu, op weg naar een evenwichtige toekomst'**, beschrijft de benadering van het ministerie van ROIM voor wat betreft de ontwikkelingen van de natuur en het milieu in Aruba.

Het natuur- en milieubeleid is middels een participatief proces tot stand gekomen en het streven is dat ook de implementatie een participatief proces zal worden. Voor het bereiken van de gestelde doelen en het aanpakken van de uitdagingen en bedreigingen is een integrale aanpak nodig, waarbij elke actor zijn bijdrage levert aan een betere toekomst ten aanzien van onze natuur en ons milieu. Ook bedrijven en niet-gouvernementele organisaties zullen een actieve rol hebben bij de implementatie van het natuur- en milieubeleid.

Daarnaast kan er aangegeven worden dat de meest urgente thema's **Afval, Habitat en Soorten, Milieu en Gezondheid en Klimaatverandering** middels een actieplan in de komende vier jaar worden aangepakt. De andere thema's die niet in deze nota zijn meegenomen, zullen apart worden behandeld.

Verschillende beleidsinstrumenten zijn en zullen blijven worden ingezet om een 'evidence-based' beleid te ontwikkelen. De SWOT-analyse is een van deze beleidsinstrumenten. De systematische aanpak middels de SDGs van de Verenigde Naties is een ander instrument waarbij de natuur- en milieudoelen worden geïntegreerd in een breder kader. Bij de implementatie van de SDGs zal het Arubaanse natuur- en

milieubeleid verder worden vormgegeven en gedocumenteerd.

Deze nota brengt niet alleen de ideeën van de overheid, maar ook die van de niet-gouvernementele organisaties en het bedrijfsleven samen tot een visie en actieplan voor een betere en duurzame toekomst. Deze is dynamisch van aard en zal worden aangepast al naar gelang de behoefte. In dit kader is samenwerking de belangrijke sleutel naar een duurzame toekomst.

Bijlage I: Lokale en internationale partners

Lokale

Commercial NGO's

Association Tour Operators of Aruba (ATOA)

San Nicolas Business Association (SBA)

Sociedad Ingeniero Aruba (SIA)

Environmental NGO's

Aruba Birdlife Conservation (ABC)

Aruba Marine Mammal Foundation (AMMF)

Americas Sustainable Development Foundation (ASDF)

TurtugAruba

Stichting Parkietenbos Aruba

De Rainbow Warriors

Fundacion Salba Cero di Cristal

Fundacion Salba Nos Burico

GO's

Bureau Voorlichting (BUVO)

Bureau Rampenbestrijding (BRB)

Central Bureau of Statistics - Aruba (CBS)

Directie Scheepvaart Aruba (DSA)

Dienst Landmeetkunde en Vastgoedregistratie (DLV -Kadaster)

Korps Politie Aruba (KPA)

De Kustwacht Caribisch Gebied (KWCARIB)

Directie Scheepvaart Aruba (DSA)

Meteorologische Dienst van Aruba (MDA)

Instituto Pedagogico Arubano (IPA)

Directie Onderwijs Aruba (DEA)

Nationale Bibliotheek van Aruba (BNA)

Politieopleidingsschool Aruba

Private

ECOGAS/ECOTECH/ATCO

Future=Now Environmental Consultancy

Yabi Consultancy

Research Institutions

TNO

CRSCenter

Semi Private

Aruba Ports Authority (APA)

Water-en Energiebedrijf Aruba (WEB)

Internationale

Commercial NGO's

Environmental NGO's

Dutch Caribbean Nature Alliance (DCNA)

International Union for Conservation of Nature (IUCN)

Inter-GO

United Nations Economic Commission for Latin America and the Caribbean (UN ECLAC)

United Nations Environment Programme (UN Environment)

United Nations Regional Marine Pollution Emergency, Information and Training Center for the Wider Caribbean Region (UNRAC-REMPEITC)

Private

Research Institutions

Alltera

Carmabi

IMARES

Semi Private

Bijlage 2: Confrontatie-analyse

De resultaten van de SWOT-analyse worden gebruikt voor de confrontatie analyse door volgende vragen te stellen per prioriteitsthema:

- I. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om op kansen in te spelen?
- II. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om bedreigingen af te weren?
- III. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om op kansen in te spelen?
- IV. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om bedreigingen weerstand te bieden?

Confrontatie-analyse Afval

I. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om op kansen in te spelen?

1. De nieuwe minister met daadkracht zorg voor modernisering van de regelgeving op het gebied van afval.
2. De nieuwe minister met daadkracht stimuleert de introductie van voorlichting, meldpunt en taskforce op het gebied van afval.
3. De nieuwe minister met daadkracht zorgt voor de introductie een verlaging van de invoerrechten op producten die bio afbreekbaar zijn. Plastic zakken vervangen door milieuvriendelijke producten.
4. De nieuwe minister met daadkracht voert de resultaten uit van de uitvoering van RF11 en RF12.
5. De minister met daadkracht zorgt voor een betere samenwerking tussen betrokken instanties waaronder de handhaving op het gebied van afval met OM, DNM en City Inspecteur.

6. De minister met draadkracht zorgt voor een betere samenwerking tussen bedrijven (Horeca en hotels) op het gebied van afval.
7. De minister met daadkracht zorgt voor relevante opleidingen en cursussen, zoals Politie Opleidingsschool, Basis Cursus Bedrijfsveiligheid.
8. De minister met daadkracht zorgt ervoor dat het afvalwater dat in zee geloosd wordt nu via het RWZI gezuiverd wordt.
9. De minister met daadkracht zorgt voor vermindering van de afvalstoffen door het stimuleren van de circulaire economie en het implementeren van statiegeld.
10. Ophalen van het huishoudelijk afval is optimaal. Door de introductie van nieuwe wetgeving kan het ophalen van huishoudelijk afval nader worden geregeld met daarin de introductie van recycling en scheiding.
11. Melden van onjuiste aanbidding, ophaal en transport van afval bij het centrale meldpunt.
12. Controle op het aanbieden, ophalen, transport, storten en verwerken van afval door de taskforce.
13. Bij het moderniseren van de wet en regelgeving over afval kunnen regels worden opgesteld met betrekking tot de huishoudens die aangesloten zijn op het rioolstelsel. Verlaging van invoerrechten op milieuvriendelijke huishoudelijke middelen ter bescherming van het rioolstelsel.
14. Melden van het illegale storten in het rioolstelsel bij het centrale meldpunt.
15. De taskforce doet de controle op het illegale storten in het rioolstelsel.
16. Samenwerking tussen hotels en horeca ter het voorkomen van illegale storten van ongewenste producten in het rioolstelsel.
17. Aannemers op contractbasis worden ingezet voor de schoonmaak van vervuilde locatie die via het centrale meldpunt worden gemeld.
18. Bewustwording door voorlichting van gebruikers van het rioolstelsel welke producten niet in het rioolsysteem kunnen worden geloosd.

19. Ongecontroleerde storten van afval in afgravingen wordt beperkt d.m.v. het plaatsen van afvalcontainers in woonwijken.

II. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om bedreigingen af te weren?

1. De minister met daadkracht zorgt voor gezamenlijk handhaving (een taskforce) van de OM, DNM en de City inspector op grond van de hinderverordening en de APV voor het ongecontroleerd storten van afval in afgravingen.

2. De minister met daadkracht zorgt voor faciliteiten voor het in ontvangst nemen van oliehoudende materialen.

3. Ophalen van huishoudelijke oliehoudende producten kan het illegale storten van deze producten beperken.

4. De overige 4% van ongezuiverd afvalwater die in zee wordt gestort wordt gezuiverd waardoor dit geen risico vormt voor koraalsterfte door overvloedige nutriënten.

III. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om op kansen in te spelen?

1. Gebrekkige wetgeving op het gebied van afval wordt gemoderniseerd die moet leiden tot de introductie van de afvalstoffenverordening.

2. Gebrekkige wetgeving op het gebied van afval wordt gemoderniseerd, dat moet leiden tot een verlaging van de invoerrechten op milieuvriendelijke en biologische afbreekbare producten.

3. Scheiding van huishoudelijk afval wordt wettelijk geregeld via de afvalstoffenverordening.

4. Statiegeld wordt geregeld in de afvalstoffenverordening.

5. Handhaving van overtredingen op het gebied van afval die via het centrale meldpunt worden gemeld, wordt verricht door bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.

6. Samenwerking op het gebied van handhaving wordt versterkt zodra functionarissen van DNM en City inspector hun bevoegdheid krijgen.

7. Bij aanpassing van de hinderverordening kunnen zandafgravingen ook als hinderplichtige inrichting worden opgenomen waarbij het verboden is zonder een vergunning een zandafgravinginrichting op te richten.

8. Met de introductie van de nieuwe afvalstoffenverordening dienen regels te worden gesteld met betrekking tot medisch afval, gevaarlijke stoffen (Batterijen/ Asbest). Kadavers (dode dieren enz.)

9. Met het plaatsen van afvalstofcontainers in woonwijken kan het ongecontroleerde storten van medische, chemische en gevaarlijke stoffen worden beperkt.

10. Samenwerking tussen de overheidsdiensten kan leiden tot het verminderen van illegale stortplaatsen en afgravingen.

11. Ongecontroleerd storten van medisch afval, chemisch afval, gevaarlijke stoffen kan via het centrale meldpunt worden gemeld.

12. Samenwerking tussen de betrokken instanties, de City Inspector, OM en DNM ter controle van ongecontroleerd storten van medisch afval, chemisch afval en gevaarlijke stoffen.

13. Samenwerking tussen bedrijven op het gebied van afval voor het beperken van ongecontroleerd storten van medisch afval, bedrijfsafval, chemisch afval en gevaarlijke stoffen.

14. Ongecontroleerd storten van afval in afgravingen worden gemeld bij het centrale meldpunt.

15. Samenwerking tussen betrokken instanties op het gebied van afval kan het illegale storten van afval in afgravingen beperken.

16. Samenwerken tussen bedrijven op het gebied van afval kan het illegaal storten van afval in afgravingen beperken.

17. Door het plaatsen van afvalcontainers in woonwijken kunnen ook gebruikte verwerkte motorolie/ keukenolie/ chemisch afval in ontvangst worden genomen.

18. Getrainde functionarissen en personeel van DNM en de City Inspector op het gebied van Medisch -Chemisch- Gevaarlijk afval en geluid kunnen de ingekomen meldingen via het centrale meldpunt een beter gevolg geven.

IV. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om bedreigingen weerstand te bieden?

1. Door modernisering van de wetgeving kunnen normen worden ingesteld voor emissies van gassen en andere gevaarlijke stoffen in de lucht.
2. Door het verkrijgen van bevoegdheid kunnen toezicht en opsporing worden verricht op het storten van medisch afval, chemisch afval, gevaarlijke stoffen (Batterijen/ Asbest), Kadavers (dode dieren enz.) oliehoudende materialen en het ongecontroleerd storten van afval in afgravingen.
3. Door het plaatsen van voldoende faciliteiten voor ontvangst van gebruikte verwerkte motorolie/ keukenolie/ chemisch afval en gevaarlijke stoffen, met het risico voor de volksgezondheid en het milieu worden beperkt.
4. Door introductie van specifieke regelgeving voor de olieraffinaderijen kunnen de risico's voor milieu en volksgezondheid worden beperkt.
5. Door de introductie van regelgeving op het gebied van watersport kunnen de activiteiten die de verontreiniging van stranden en zee veroorzaken worden beperkt.
6. Door een adequaat vuilverwerkingsproces kan contaminatie van zeewater zoals bij het parkietenbos worden voorkomen.
7. Door een adequaat vuilverwerkingsproces wordt vervuiling door emissiegassen beperkt.
8. Bij nul lozing van ongezuiverd afvalwater, is het risico van nutriëntentoevoer geminimaliseerd en daardoor minder koraalsterfte.

Confrontatie-analyse Habitat en Soort

I. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om op kansen in te spelen?

1. De nieuwe minister met daadkracht kan zorgdragen dat wetgeving op het gebied van natuurbescherming wordt uitgewerkt, flora en fauna worden beschermd en natuurgebieden worden aangewezen, regelt de aanwijzing als toezichthouders van de inspectie medewerkers en de boa-opleiding voor de inspectie medewerkers worden geregeld.
2. Het ROP (Ruimtelijke ontwikkelingsplan) kan als richtlijn worden gebruikt waarbij natuurgebieden op grond van de natuurbeschermingsverordening worden aangewezen, die ook conform de ROP als natuurgebied zijn aangemerkt.
3. Het ROP (Ruimtelijke ontwikkelingsplan) kan als richtlijn worden uitgewerkt in een ROPV, hierdoor worden de bedreigingen verminderd voor natuurgebieden die conform het ROP als natuurgebied worden gezoneerd.
4. Bij het herbebossen wordt er rekening gehouden met de zonering van het ROP en bodemtype.
5. Bij de wijziging van het ROP wordt rekening gehouden met de vegetatiekaart.
6. Natuurbeschermingsverordening biedt de kans om additionele gebieden te beschermen.
7. Parke Nationaal Arikok is ingesteld en biedt de kans om beheersmaatregelen te formuleren en de handhaving ter bescherming van inheemse flora en fauna.
8. Door handhaving van het Landsbesluit bescherming inheemse Flora en Fauna worden de daarin genoemde soorten beschermd.
9. NGO's dragen met hun kennis en expertise bij aan een rehabilitatieplan en herbeplantingen.
10. Landsbesluit bescherming inheemse Flora en Fauna wordt bekendgemaakt d.m.v. voorlichting en educatie welke inheemse flora en fauna beschermd worden.
11. De soorten voortkomend op het Landsbesluit bescherming inheemse Flora en Fauna worden gebruikt bij rehabilitatie en herbeplantingen van de gebieden.

12. Bij de totstandkoming van een vegetatiekaart worden de locatie van alle Arubaanse flora en in het bijzonder de beschermde flora aangegeven.]

13. Landsbesluit bescherming inheemse Flora en Fauna dient als basis voor onderzoek naar bedreigde soorten en voor het bijhouden van data.

14. Bij het centrale meldpunt kunnen burgers o.a. alle overtredingen melden t.a.v. de soorten voortkomend in het landsbesluit inheemse Flora en Fauna.

15. NGO's kunnen helpen met het vergaren van data met betrekking tot de soorten voortkomend in het landsbesluit inheemse Flora en Fauna.

16. NGO's met hun internationale netwerk kunnen bijdragen aan een natuur rehabilitatieplan waarbij men ook bijdraagt aan kennisontwikkeling, voorlichting, educatie en onderzoek.

II. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om bedreigingen af te weren?

1. Tegen het kappen van mangroves kan worden opgetreden en boetes worden uitgegeven, aangezien mangroves zijn beschermd conform het Landsbesluit beschermde inheemse Flora en Fauna.

2. Bij het bouwrijp maken van terreinen moet rekening gehouden worden met de aanwezige flora en fauna die beschermd zijn conform het landsbesluit beschermde inheemse Flora en Fauna.

3. Bij proefboringen moet er rekening worden gehouden met de aanwezige marine soorten beschermd conform het landsbesluit beschermde inheemse Flora en Fauna.

4. Natuurgebieden die conform het ROP zijn gezoned, kunnen niet gebruikt worden voor het bouwen van nieuwe hotels. Dit heeft ook als gevolg dat de carrying capacity als gevolg van hotelbouw wordt beperkt.

III. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om op kansen in te spelen?

1. Aanpassing van de natuurbeschermingsverordening zodat invasieve soorten kunnen worden gereguleerd.

2. De natuur rehabilitatieplan of herbebossing houdt rekening met invasieve soorten.

3. Door samenwerking GO's & NGO's & private sector ter controle en regulatie van import van invasieve soorten kunnen de gevolgen hiervan worden beperkt.

4. Door middel van voorlichting bekendmaken welke invasieve soorten in de natuur aanwezig zijn met daarin de negatieve gevolgen voor onze natuur.

5. Bij het centrale meldpunt kunnen burgers ook invasieve soorten melden.

6. Voorlichting en educatie van overheidsdiensten o.a. DOW en DIP op het gebied van inheemse flora en fauna ter voorkoming van bebouwing van o.a. rooien.

7. Indien rooien worden beschermd conform de natuurbeschermingsverordening worden ook de daarin aanwezige soorten flora beschermd. Bij het onderhoud van rooien wordt hier rekening mee gehouden.

8. Bij het instellen van de commissie Flora en Fauna, kan de natuurbeschermingsverordening beter ten uitvoer worden gebracht, gezien de taken die aan de commissie Flora en Fauna worden toebedeeld.

IV. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om bedreigingen weerstand te bieden?

1. Door controle op het invoeren van invasieve soorten kan men de aanwezigheid en gevolgen van invasieve soorten in de natuur worden beperkt.

2. Bij het instellen van de handhaving kunnen de mangroves die conform het landsbesluit beschermd zijn niet meer worden gekapt.

3. Door introductie van de handhaving kan bij kaalslag of bouwrijp maken van terreinen men rekening houden met beschermde Flora en fauna.

Confrontatie-analyse Milieu en Gezondheid

I. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om op kansen in te spelen?

II. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om bedreigingen af te weren?

1. Bedrijven die stofoverlast veroorzaken kunnen zich niet in woonwijken of natuurgebieden vestigen conform het ROP.

2. Bedrijven die geluidsoverlast veroorzaken kunnen zich niet in woonwijken of natuurgebieden vestigen conform het ROP.

III. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om op kansen in te spelen?

IV. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om bedreigingen weerstand te bieden?

1. Introduceren van normen die zware en of verontreinigde luchtmissies reguleren.
2. Introduceren van luchtmissie normen waardoor stofoverlast kan worden gereguleerd.

Confrontatie-analyse Klimaatverandering

I. Hoe kunnen sterkte punten ingeschakeld worden om op kansen in te spelen?

1. De minister met daadkracht zal beleid maken ter vermindering van gebruik van fossiele brandstoffen en zorgdragen voor bewustwording acties en educatie met als doel vermindering broeikasgassen.
2. Bureau van de minister ROIM en de daaronder ressorterende diensten kunnen gestructureerd en projectmatig bij alle overheidsprojecten een herbebossing project meenemen.
3. Bij het wijzigen van het ROP kunnen de diensten, DNM, DOW en DIP samenwerken om klimaatverandering aspecten hierin op te nemen.
4. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen aan voorlichting en educatie op het gebied van klimaatverandering.
5. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen om bij herbebossing projecten gebruik te maken van endemische flora.
6. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen om meer research te doen op het gebied van klimaatverandering.
7. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen om bij bouwprojecten rekening te houden met klimaatverandering.
8. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen om het bouwen van verticale tuinen om gebouwen te stimuleren.
9. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen om het gebruik van zonne- energie en windenergie te stimuleren.

10. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen om watershed management (waterbeheer) te bevorderen.

II. Hoe kunnen sterke punten ingeschakeld worden om bedreigingen af te weren?

1. Een goede samenwerking binnen het ministerie (DOW, DIP en DNM) kan zorgen dat gecoördineerd en gestructureerd terreinen worden afgegeven voor het bouwen op het strand.

2. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen om geen bouwvergunningen af te geven in laaggelegen gebieden die een risico zijn voor klimaatverandering.

3. Diensten ressorterend onder het ministerie van MINROIM werken samen om bij overheidsprojecten ongecontroleerd kaalslag tegen te gaan.

4. Bij herbebossing rekening houdend met stranden en laaggelegen gebieden.

III. Hoe kunnen zwakte punten dusdanig versterkt worden om op kansen in te spelen?

1. Door het verlagen de invoerrechten voor de import van milieuvriendelijke en energiezuinige goederen kan het koopgedrag voor gebruik van milieuvriendelijke goederen worden gestimuleerd.

2. Bij het wijzigen van het ROP wordt er rekening mee gehouden dat laaggelegen gebieden niet in aanmerking komen voor de bouw.

IV. Hoe kunnen zwaktepunten dusdanig versterkt worden om bedreigingen weerstand te bieden?

1. Verlagen van de invoerrechten voor de import van milieuvriendelijke goederen kan leiden tot een vermindering van de hoge consumptiepatroon dat inherent is aan de CO₂-uitstoot.

REGERING VAN ARUBA

